



EĞİTİM ÇALIŞANLARININ COVID-19 SÜRECİNDE SOSYAL AĞ KULLANIM DÜZEYLERİ İNCELEMESİ: KAYSERİ İLİNDE YAPILAN BİR ARAŞTIRMA

Examination of Social Network Usage Levels of Education Employees in the Covid-19 Process: A study in Kayseri Province

İsmail GAYGISIZ

Girne Amerikan Üniversitesi Lisansüstü Eğitim ve Araştırma Enstitüsü, Eğitim Yönetimi ve Denetimi Anabilim Dalı, Kıbrıs/KKTC
ORCID ID: 0000-0003-2267-7031

Yrd. Doç. Dr. Barış KOYUNCU

Kıbrıs Amerikan Üniversitesi, İşletme ve Ekonomi Fakültesi, Kıbrıs/KKTC
ORCID ID: 0000-0002-9716-4540

Cite As: Gaygısız, İ. & Koyuncu, B. (2021). "Eğitim Çalışanlarının Covid-19 Sürecinde Sosyal Ağ Kullanım Düzeyleri İncelemesi: Kayseri İlinde Yapılan Bir Araştırma", International Social Mentality and Researcher Thinkers Journal, (Issn:2630-631X) 7(46): 1364-1372

ÖZET

Bu çalışmanın amacı eğitim çalışanlarının Covid-19 sürecinde Sosyal Ağ kullanım düzeylerini belirlemektir. Bu araştırma, katılımcıların öğretimde teknoloji kullanım düzeyleri hakkında ve öğretimde teknoloji kullanımının alt boyutları olan hazır bulunuşluk ve eylem durumu seviyelerini belirlenmeye yöneliktir. Bu amaç için Emin KILINÇ ve arkadaşları tarafından 2016 yılında geliştirilen Öğretimde Teknoloji Kullanımı Öz Yeterlilik Ölçeği uygulanmıştır. Kayseri İlinde; okul öncesi, ilköğretim, ortaöğretim ve halk eğitim seviyesinde eğitim veren okullarda görev yapmakta olan yönetici ve öğretmenlerden toplam 336 kişiye ulaşılmıştır. Ulaşılan bu verilere SPSS 26,0 istatistiksel programı kullanılarak katılımcının cinsiyeti, yaşı, unvan durumu, öğretim durumu, çalışılan öğretim kademesi, okulun bulunduğu yerleşim yeri, katılımcının internette günlük geçirdiği süre, internet kullanırken yasal ve etik sorumlulukları bilme durumları gibi değişkenler açısından analizler karşılaştırılmalı olarak incelenmiştir.

Anahtar Kelimeler: Eğitim Çalışanı, Covid-19, Öğretimde Teknoloji, Sosyal Ağlar, Hazır Bulunuşluk, Eylem

ABSTRACT

The purpose of this study is to determine the Social Network usage levels of education employees in the Covid-19 process. This research is about determining the participants' levels of technology use in teaching and their levels of readiness and action status, which are sub-dimensions of technology use in teaching. For this purpose, Technology Use in Teaching Self-Efficacy Scale was applied, developed by Emin KILINÇ et al in 2016. In Kayseri Province; A total of 336 people were reached the administrators and teachers which are working in pre-school, primary, secondary and public education schools. It has been examined by using the SPSS 26.0 statistical program, these data were analyzed in terms of variables such as the participant's gender, age, title status, education status, education level, where the school is located, the time of participants spend on the internet daily, the state of knowing legal and ethical responsibilities while using the internet.

Keywords: Education Staff, Covid-19, Technology in Teaching, Social Networks, Radiness, Action

1. GİRİŞ

Son dönemlerde teknolojinin ilerlemesi ve bunu içine alan gelişmeler, günlük yaşantımızı etkilediği gibi eğitim öğretim düzenini de etkilemektedir (Kızılkaya ve Diker, 2012). Bilgi teknolojilerinin ilerlemesi ve teknolojik anlamda yaşanan bu gelişmeler, bilgiye ulaşmanın önemini arttırmış, özellikle covid-19 sürecinde insanların yaşam biçimlerini değiştirmiştir. Eğitim ve öğretimde geleneksel süreçten oldukça farklı, teknoloji ile bütünleşmiş bir yaklaşım ön plana çıkmıştır (Eren, Z. 2018). Bu yaşanan durum eğitimde niteliği arttıran ve eğitimde devamlılığı sağlayan teknolojilerin kullanımını zorunlu kılmaktadır. Türkiye covid-19 sürecinde eğitime bir süre ara verilmiş ve daha sonra ağırlıklı olarak uzaktan eğitim metodu ile eğitim öğretime devam edilmiştir. Bu durum teknoloji kullanımını tercih olmaktan çıkarmış zorunluluk haline getirmiştir.

Uzaktan eğitim sürecinde Türkiye'de, teknolojik olarak gelişme gibi bir çok olumlu gelişmelerin yanında yanın da bazı istenmeyen durumlarla da karşılaşılmaktadır. Bu istenmeyen durumların yaşanmasında birçok faktör rol almaktadır. Bu faktörlerden ilki öğretmen kaynaklı olabilmektedir. Öğretmenlerin teknolojiye yatkınlığı, internet ulaşım imkanları, sürece hakimiyet, öğrenci ve veli ile sağlıklı, sürekli iletişimin sağlanması gibi konular önem kazanmıştır. Bunu gerçekleştirmek için Milli Eğitim Bakanlığı tarafından Eğitim Bilişim Ağı (EBA), sürekli olarak geliştirilmiştir.Süreç içinde EBA, tüm öğrenci ve öğretmenlerin aynı anda derse katılabildiği bir uygulama olarak aktif kullanılmaktadır.

Eğitim teknolojileri açısından Türkiye'de son zamanlarda "Fırsatları Arttırma Teknolojiyi Arttırma Hareketi" (FATİH) projesi ile teknoloji, eğitim ile bütünleştirilmeye ve yaygınlaştırılmaya çalışılmıştır (Pamuk vd,

2013). 2010 yılının aralık ayından itibaren yürürlükte olan bu proje ile sınıf ortamlarında aktif teknoloji kullanımı amaçlanmıştır. Bunun yanında sınıflarda akıllı tahtalar, tablet dağıtımları, internet erişiminde hızlı erişim şeklinde bir çok uygulama kullanıma sunulmuştur. Bir çok eğitsel programda bu süreçte eğitime dahil olmuştur. Eğitim çalışanları bu süreç boyunca teknolojik olarak kendilerini geliştirmişleri istenmiştir. Bunların yanında eğitim çalışanlarının eğitim öğretim süreçlerinde kullanabilecekleri çeşitli materyallerde internet ortamında öğrenci ve öğretmen kullanımına sunulmuştur (Keleş ve Turan, 2005). Bu artan yatırımların yanında eğitim çalışanlarının teknolojiye uyum sağlamaları ve aktif kullanmaları da önem kazanmaktadır. Cüre ve Özden (2008)'in yapmış olduğu araştırma da birçok eğitim çalışanının teknolojik öz yeterliliklerinin düşük olduğu sonucu çıkmıştır.

Süreç bu şekilde ilerlerken 2019 yılından itibaren tüm dünya covid salgını ile karşı karşıya kalmıştır. Her alanda olduğu gibi eğitim öğretim hizmetleri de bu süreçten etkilenmiştir. Eba, zoom gibi birçok uygulama hayatın içinde eğitim öğretim için zorunlu hale gelmiştir. Eğitim çalışanlarından da bunları aktif olarak kullanması beklenmektedir. Bu noktada teknolojiyi aktif olarak kullanamayan eğitim çalışanları yeterli performansı gösteremeyecektir. Eğitimde teknoloji kullanımı her sınıf seviyesinde olduğu gibi özellikle okul öncesi, ilköğretim seviyesinde, eğitim sürecine dahil olan öğrenciler için, Piaget'e göre somut işlemler dönemi olarak kabul edilen süreçte ele alınmalıdır. Bu yüzden uzaktan eğitim sürecinde daha da öne çıkacak şekilde dersi somutlaştırma eğitim çalışanları için bir zorunluluktur (Vural, Z.B., Bat, M., 2010).

Tüm dünyada etkisini gösteren covid-19 salgını tüm sektörleri etkilediği gibi eğitim öğretim faaliyetlerini de yakından etkilemiştir. Salgın sürecinde Türkiye'de eğitim öğretime bir dönem ara verilmiştir. Sürecin devam etmesi neticesinde tüm Türkiye'de; eğitim ve öğretim sağlanması için sınıflar seyreltilmiş, eğitime uzaktan ve yüz yüze eğitimin karması olan hibrit eğitim yolu ile devam edilmiştir. Covid19 sürecinde her alanda etkinlikler uzaktan eğitim yolu ile devam etmektedir. Ders anlatımları, öğretmen toplantıları, veli toplantıları, ödevlendirme yöntemleri, hizmet içi eğitim faaliyetleri, resmi yazışmalar hep sanal ağlarda gerçekleşmektedir. Eğitim çalışanlarının bu süreçte sorumlulukları artmaktadır. Bu sebeple eğitim öğretim sürecinde teknolojiye yararlanma konusunda eğitim çalışanlarının öz yeterlilikleri tespit edilmeli ve hazır bulunuşlukları artırılmalıdır. Teknolojik bilgisini eyleme döken ve kendini sürekli geliştiren bireylere ihtiyaç duyulması zorunluluk haline gelmiştir. Bu araştırma covid-19 sürecinde eğitim çalışanlarının sosyal ağları kullanım düzeylerini ölçmeyi amaçlamaktadır.

2. KAVRAMSAL ÇERÇEVE

2.1. Sanal Ağ

Sosyal Medya, içinde yaşadığımız dünya da çevremizdeki tüm insanların meslek yaşamlarını, tutum ve ilişkilerini baştan şekillendiren bir olgu olarak karşımıza çıkmaktadır. Eğitim öğretim ortamında son yıllarda hız kazanan gelişmeler yaşanmaktadır (Doğan ve Bulut, 2017: 73). Bu ilerleyişin yanında covid-19 salgınının getirdiği süreçte sosyal ağ kullanmayı zorunlu hale getirmiştir. Eğitim çalışanlarının teknoloji kullanma düzeyleri artırılmaya çalışılmış buna yönelik videolar hazırlanmış, yazılı talimatlar düzenlenmiş ve hizmet içi eğitimler verilmiştir. Eğitim öğretimin farklılaşan dünyaya adaptasyonunda bireye farklı roller yüklenmiştir (Mazman, 2009). EBA başta olmak üzere bir çok eğitim içerikli sosyal ağların covid 19 sürecinde alt yapısı genişletmiştir. Evrenin her yerinden bireyler düşünce, duygu ve haberleri bu şekilde iletişime açmaktadır (Bulut ve Doğan, 2017; 73). Milli Eğitim Bakanlığının, Hukuk Hizmetleri Genel Müdürlüğünün; 07.03.2017 tarihli, 14168703-10.06.02-E.2975829 sayılı kanun ile Eğitim Öğretim hizmetlerinde sosyal medya kullanımı konulu yazısı mevcuttur. Devletin yasalarla belirlediği bir şekli ile bu uygulamalar her alanda hayatımızda yer almaktadır. Covid 19 salgını sürecinde de önemi daha da artmış ve kullanım alanı daha da yaygınlaşmıştır.

2.2. Öğretimde Teknoloji Kullanımı Boyutları

Öğretimde teknoloji kullanımı boyutları kendi içinde iki boyut ile ifade edilmektedir. Bu alt boyutlar Emin Kılınç ve arkadaşları (2016) tarafından ifade edilmiştir. Bu boyutlar; hazır bulunuşluk, eylemde bulunma olarak adlandırılmaktadır.

2.2.1. Hazır Bulunuşluk

Bireyin kendini içinde bulunduğu duruma hazırlaması için sahip olduğu alt yapıyı ifade eden boyuttur. Kişinin edindiği bilgi birikimi ile kendinden istenen yeterlilikleri yerine getirme potansiyelidir. Süreçte eğitimin daha eğlenceli hale getirilmesi, karşıdaki kişilerin daha çok motive edilebilmesi, süreç yönetiminin kontrolünün istenen şekliyle devam ettirilmesi için gereken bilgi ve becerinin olması durumudur. Bireyin

kendini yeterli görmesi ve süreçte istenen sorumlulukları yerine getirirken ne yapacağını bilmesi olarak ifade edilmektedir (Kılınç, E., Başer, E.H., Kılınç, S. vd., 2016).

2.2.2. Eylem Boyutu

Bu boyut içerisinde bireyler teknolojik kavram ve kelimeleri anlayabilirler. Teknoloji kullanarak işlemsel olarak somutlaştırma yapabilirler. Bu boyutu aktif olarak kullanan kişiler içinde öğretim materyalini istedikleri amaca yönelik düzenleyebilmektedir. Süreç yönetiminde hakimiyeti elinde bulunduran bireyleri ifade eden süreçtir (Bozkurt ve Ekşili, 2016: 129). Bu planlı süreç, verimin artmasının ilk basamağı olarak ifade edilebilir. Bu boyutta olan kişiler karşılaştıkları problemler ile başa çıkabilecek yeterliliktedirler. Dijital materyallere olan hakimiyet yine bu boyut kapsamında karşımıza çıkmaktadır. Kendini geliştiren birey, çevresindeki bireylere olan rehberliğini bu boyut içinde uygulamaya koyabilmektedir. İş birliği bu bağlılığın ve katkının sonucu olarak bu boyutta yerini almaktadır (Kılınç, E., Başer, E.H., Kılınç, S. vd., 2016).

3. BULGU VE TARTIŞMALAR

3.1. Araştırmanın Amacı

Bu araştırma eğitim öğretim görevini yerine getiren eğitim çalışanlarının, covid-19 sürecindeki sosyal ağları kullanım düzeylerini araştırmaya yöneliktir. Kayseri il merkezinde bulunan okulöncesi, ilköğretim ve ortaöğretim kademesinde görevini yerine getiren eğitim çalışanlarının covid-19 sürecindeki sosyal ağları kullanım şekil ve düzeylerini belirlemeye yöneliktir.

3.2. Araştırmanın Yöntemi

Eğitim çalışanlarının covid-19 sürecindeki sosyal ağları kullanım şekillerini ve kullanım düzeylerini belirlemeye yönelik elde edilen veriler (n=336) ve modeli değerlendirmeye yönelik analizler yapılmıştır. Bu amaç için öncelikle belirlenen ölçeğin araştırma bulgularına olan paralelliği test edebilmek amacıyla doğrulayıcı faktör analizi (DFA) yapılmasının ardından araştırma soruları belirlenen analiz ile test edilmiştir.

3.3. Araştırmanın Evreni ve Örneklemi

Araştırma Evreni; Kayseri İl Merkezinde Kayseri İl Milli Eğitim Müdürlüğüne bağlı bulunan devlet okullarında çalışan öğretmenler oluşturmaktadır. Araştırmamız google form üzerinde hazırlanmıştır. Whatsapp ve mail adreslerine gönderilmiştir. Kayseri İl sınırları içerisindeki ulaşılabilen tüm kurumlara bu gönderilmiştir. Araştırmamızda yaptığımız anketimize tam olarak dönüş yapan 336 öğretmen araştırmamıza dahil edilmiştir.

3.4. Araştırmaya Katılanların Demografik Özellikleri

Yapılan araştırmaya katılan 336 katılımcının demografik özellikleri şu şekildedir. Araştırmaya katılan okul yöneticileri ve öğretmenler eğitim çalışanları olarak değerlendirmeye alınmıştır. Katılan eğitim çalışanlarının %56,0'ı kadın (n=188), %44'ü erkek (n=148); %88,7's, öğretmen (n=298) ve %11,3'ü yönetici (n=38) olarak görev yapmaktadır. Araştırmaya katılan öğretmenlerin %6,8'i okul öncesi (n=23), %29,2'si ilkököl (n=98), %47,0'ı ortaokul (n=158), %15,8'i lise (n=53) kademesinde çalışmaktadır. Katılımcıların mesleki kıdem değerleri; 0-5 yıl arasında %6,8 (n=23), 6-10 yıl arasında %21,4 (n=72), 11-15 yıl arasında %24,7 (n=83), 16-20 yıl arası %19,3 (n=65), 21-25 yıl arası %17,3 (n=58), 26 yıl ve üzeri %10,4 (n=35) olarak belirtilmiştir. Covid-19 sürecinde eğitim çalışanlarımızın çalıştığı okulun yerleşim yeri olarak %5,4'ü köy (n=18), %3,6'sı kasaba (n=12), %27,4'ü ilçe merkezi (n=92), %63,7'si il merkezi (n=214) olarak tespit edilmiştir. Covid 19 sürecinde eğitim çalışanlarının internette geçirdikleri süre 0-2 saat %5,4 (n=84), 3-5 saat %45,5 (n=153), 6-8 saat %23,2 (n=78), 9-11 saat %5,7 (n=19), 12 saat ve üzeri %0,6 (n=2) olarak bulgular elde edilmiştir. İnternet ortamında etik kural ve sorumluluklar hakkında kendini bilgi sahibi olarak ifade etme değerleri; %23,5 Evet (n=79), %62,5 Kısmen (n=210), %14,0 Hayır (n=47) olarak veriler toplanmıştır.

3.5. Araştırmanın Modeli

Araştırma çerçevesinde elde edilen veriler, nicel araştırma yöntemi ile değerlendirilmiştir.. Demografik değerler ve Öğretimde Teknoloji Kullanımı Öz Yeterlilik Ölçeği verilerinin karşılıklı ilişki durumları tespit edilerek değerlendirme gerçekleştirilmiştir. Bu kapsamda demografik özellik açısından; cinsiyetleri, katılımcıların yaş aralıkları, unvan durumları, katılımcıların öğretim durumları, çalıştıkları öğretim kademesi, covid-19 sürecinde çalıştıkları okulun kurumun yerleşim yeri, covid-19 sürecinde eğitim çalışanlarının internette geçirdikleri süreler, sanal ortamlarda etik değer ve sorumlulukların bilinme durumu ile mesleki açıdan teknoloji kullanımı ve yeterlilik düzeyleri incelenmiştir

3.6. Araştırma Soruları

Araştırma ile yanıt aranacak sorular şu şekildedir ifade edilmiştir:

- ✓ Eğitim çalışanlarının covid 19 süresince teknoloji kullanımı ve yeterlilik durumları cinsiyet faktörüne göre farklılaşmakta mıdır?
- ✓ Eğitim çalışanlarının covid 19 süresince teknoloji kullanımı ve yeterlilik durumları yaş faktörüne göre farklılaşmakta mıdır?
- ✓ Eğitim çalışanlarının covid 19 süresince teknoloji kullanımı ve yeterlilik durumları unvan durumuna göre farklılaşmakta mıdır?
- ✓ Eğitim çalışanlarının covid 19 süresince teknoloji kullanımı ve yeterlilik durumları öğrenim durumlarına göre farklılaşmakta mıdır?
- ✓ Eğitim çalışanlarının covid 19 süresince teknoloji kullanımı ve yeterlilik durumları çalıştıkları kurumun öğretim kademesine göre farklılaşmakta mıdır?
- ✓ Eğitim çalışanlarının covid 19 süresince teknoloji kullanımı ve yeterlilik durumları çalıştıkları kurumun yerleşim yerine göre farklılaşmakta mıdır?
- ✓ Eğitim çalışanlarının covid 19 süresince teknoloji kullanımı ve yeterlilik durumları internette geçirilen süre açısından farklılaşmakta mıdır?
- ✓ Eğitim çalışanlarının covid 19 süresince teknoloji kullanımı ve yeterlilik durumları etik değerleri bilme ve sorumluluklar açısından farklılaşmakta mıdır?

3.7. Araştırmanın Yöntemi ve Ölçeği

Eğitim çalışanlarının teknoloji kullanımı ve yeterlilik durumları ile demografik özelliklerin ilişkisini belirlemeye yönelik bir çalışma yapılmıştır. Yapılan çalışmamızda verilerin toplanması için Emin Kılınç ve arkadaşları tarafından 2016 yılında tasarlanan "Öğretimde Teknoloji Kullanımı Öz- Yeterlilik Ölçeği" ölçme aracı olarak kullanılmıştır. "Öğretimde Teknoloji Kullanımı Öz- Yeterlilik Ölçeği" (ÖTK-YÖ) değerlendirmede iki alt boyutta değerlendirilmiştir. Birinci alt boyut olarak ifade edilen 'hazır bulunuşluk' boyutu 8 madde (3,4,5,6,7,10,12); ikinci alt boyut olarak 'Eylem' boyutu 8 madde (1,2,9,11,13,15,16) barındırmaktadır. Tükenmişlik Ölçeği için 5'li Likert Ölçeği kullanılmıştır. Kullanıcılar ölçekte yer alan ifadeleri; 'hiçbir zaman', 'çok nadir', 'bazen', 'çoğu zaman' ve 'her zaman' şeklinde değerlendirmesi istenmiştir.

3.8. Araştırmanın Bulguları

Araştırma bulgularının güvenilirlik analizi ise 'Cronbach-Alpha' değerleri ile belirlenmiştir. Elde edilen 'Cronbach Alpha' değerlerine ilişkin bulgular tablo 1'de gösterilmektedir.

Tablo 1: Araştırma Bulgularının Güvenilirlik Analiz Sonuçları

Alt Boyut	Cronbach Alpha Değeri
Hazır Bulunuşluk	0,910
Eylem Boyutu	0,896

Araştırma bulgularında bağımlı ve bağımsız değişkenleri ve alt boyutları ile ilişki olup olmadığının tespiti için yapılan korelasyon analizi sonuç değerleri, standart sapma (SS) değerleri ve ortalama değerleri Tablo 2'de sunulmuştur.

Tablo 2: Ortalama, S.Sapma ve Korelasyon Değerleri

Değişkenler	Ortalama	SS	1	2
Hazır Bulunuşluk	3,56	4,97	1	
Eylem Boyutu	3,67	5,04	,883**	1

**p< .01

Bu araştırma için ölçeğin yapı geçerliliğini ölçerek faktör analizi yapılmıştır. Faktör analizi neticesinde verilerin ölçeğin iki alt boyutu içeren yapısına uyum sağladığı belirlenmiştir. Yapılan güvenilirlik analizi sonucunda ölçeğin Cronbach alfa katsayısı , 942 olarak tespit edilmiştir (p<.05).

3.8.1. Eğitim Çalışanlarının Covid-19 sürecindeki Cinsiyete Göre Öğretimde Teknoloji Kullanımı ve Öz Yeterlilik Durumları

Eğitim çalışanlarının covid-19 sürecindeki, öğretimde teknoloji kullanımı ve öz yeterlilik durumlarının cinsiyete göre farklılaşıp farklılaşmadığını belirlemek için gruplara t-testi uygulanmış ve elde edilen bulgular Tablo 3'te verilmiştir.

Tablo 3: Eğitim Çalışanlarının Covid-19 Sürecinde Cinsiyetlerine Göre ÖTK-YÖ Puanlarına İlişkin N, Ortalama, 'Standart Sapma' ve 'T-Testi' Sonuçları

ÖTK-YÖ	Gruplar	N	Ortalama	S.S.	t	F	p
Hazır Bulunuşluk	Kadın	188	3,62	0,74	-2,109		
	Erkek	148	3,78	0,65	-2,142	3,88	0,05*
Eylem Boyutu	Kadın	188	3,57	0,75	-2,732		
	Erkek	148	3,78	0,65	-2,776	3,92	0,04*

*p<.05

Tablo 3, bağımsız örneklem T-Testi sonucu analiz edildiğinde cinsiyet olarak; kadın ve erkek eğitim çalışanlarının ÖTK-YÖ'nün hazır bulunuşluk düzeyi ($p=05$); eylem boyutunda ise ($p<.05$) gibi alt ölçek puanları analiz edildiğinde hazır bulunuşluk ve eylem boyutunda anlamlı farklılık görülmektedir. Sonuçlara göre covid-19 salgını sürecinde hazır bulunuşluk alt boyutunda (ort.=3,62, SS=.74) ve eylem boyutunda (ort.=3,78 SS=.65) erkeklerin istatistiksel açıdan anlamlı olarak farklılaştığı gözlemlenmiştir ($p<.05$).

3.8.2. Eğitim Çalışanlarının Covid-19 sürecindeki Yaş Değişkenine Göre Öğretimde Teknoloji Kullanımı ve Öz Yeterlilik Durumları

Eğitim çalışanlarının covid-19 sürecindeki yaş değişkenine göre 'Öğretimde Teknoloji Kullanımı Ve Öz Yeterlilik Durumları' Formu (ÖTK- YÖ) ile farklılaşp farklılaşmadığını belirleyerek analiz etmek için gruplara "t-testi" uygulanmış ve bulgular Tablo 4'te verilmiştir.

Tablo 4: Eğitim çalışanlarının covid-19 sürecinde yaş değişkenine göre ÖTK- YÖ Puanlarına ilişkin N, Ortalama, Standart Sapma ve ANOVA Testi Sonuçları

ÖTK-YÖ	Gruplar	N	Ortalama	S.S.	df	F	p
Hazır Bulunuşluk	21-30 Yaş	39	3,73	0,75			
	31-40 Yaş	152	3,80	0,65	4	3,50	0,00*
	41-50 Yaş	116	3,63	0,71			
	51- 60 Yaş	24	3,34	0,79			
	60 Yaş ve Üzeri	5	3,14	0,97			
Eylem Boyutu	21-30 Yaş	39	3,65	0,83			
	31-40 Yaş	152	3,76	0,68	4	2,70	0,03*
	41-50 Yaş	116	3,63	0,69			
	51- 60 Yaş	24	3,38	0,75			
	60 Yaş ve Üzeri	5	3,05	0,73			

*p<.05

Tablo 4 bağımsız örneklem Anova Testi incelendiğinde yaş gruplarına göre eğitim çalışanlarının MTÖ-ÖF'nun hazır bulunuşluk ($p<.05$); eylem boyutu ($p<.05$) gibi alt ölçek puanlarına bakıldığında istatistiksel olarak her iki kategoride de 31-40 yaş arası(hazır bulunuşluk, ort.=3,8, SS=0,65; eylem boyutunda, ort.=3,76, SS=.68) çalışanlarda diğer çalışanlara göre anlamlı farklılaşma görülmektedir ($p<.05$)

3.8.3. Eğitim Çalışanlarının Covid-19 sürecindeki Unvan Durumlarına Göre Öğretimde Teknoloji Kullanımı ve Öz Yeterlilik Durumları

Eğitim çalışanlarının covid-19 sürecinde unvan durumlarına göre Öğretimde Teknoloji Kullanımı ve Öz Yeterlilik Durumları Formu (MTE- ÖF) ile farklılaşp farklılaşmadığını analiz etmek için gruplara t-testi uygulanmış ve bulgular Tablo 4'te verilmiştir.

Tablo 5: Eğitim çalışanlarının covid-19 sürecinde unvan durumlarına göre ÖTK-YÖ Puanlarına ilişkin N, Ortalama, Standart Sapma ve T-Testi Sonuçları

ÖTK- YÖ	Gruplar	N	Ortalama	S.S.	t	F	p
Hazır Bulunuşluk	Öğretmen	298	3,70	0,71	0,289	0,06	0,79
	Yönetici	38	3,66	0,69	0,295		
Eylem Boyutu	Öğretmen	298	3,67	0,72	0,277	0,05	0,81
	Yönetici	38	3,63	0,65	-0,300		

*p<.05

Tablo 6 bağımsız örneklem T-Testi sonucu incelendiğinde öğretmen ve yönetici unvanı ile çalışan eğitim personeli ÖTK-YÖ'nün hazır bulunuşluk ($p>.05$) ve eylem boyutu ($p>.05$) gibi alt ölçek puanları değerlendirildiğinde anlamlı farklılaşma görülmemektedir.

3.8.4. Eğitim Çalışanlarının Covid-19 Sürecinde Öğrenim Durumlarına Göre Öğretimde Teknoloji Kullanımı ve Öz Yeterlilik Durumları

Eğitim çalışanlarının covid-19 sürecinde öğrenim durumlarına göre Öğretimde Teknoloji Kullanımı ve Öz Yeterlilik Durumları (ÖTK-ÖY) ile farklılaşıp farklılaşmadığını analiz etmek için gruplara ANOVA Testi uygulanmış ve bulgular Tablo 6'da verilmiştir.

Tablo 6: Eğitim çalışanlarının covid-19 sürecinde Öğrenim Durumlarına göre MTÖ-ÖF Puanlarına ilişkin N, Ortalama, Standart Sapma ve ANOVA Testi Sonuçları

ÖTK-YÖ	Gruplar	N	Ortalama	S.S.	df	F	p
Hazır Bulunuşluk	Ön Lisans	8	3,50	0,55	3	1,575	0,19
	Lisans	277	3,68	0,71			
	Yüksek Lisans	50	3,84	0,69			
	Doktora	1	2,71				
Eylem Boyutu	Ön Lisans	8	3,30	0,38	3	1,753	0,15
	Lisans	277	3,65	0,72			
	Yüksek Lisans	50	3,83	0,70			
	Doktora	1	3,28				

*p<.05

Tablo 6 tek yönlü varyans analizi (Anova) sonucu incelendiğinde eğitim çalışanlarının sahip oldukları öğrenim durumları ile ÖTK-YÖ'nün değerlendirmesinde; hazır bulunuşluk (p>.05) ve eylem boyutu (p>.05) gibi alt ölçek puanları değerlendirildiğinde anlamlı farklılaşma görülmektedir.

3.8.5. Eğitim Çalışanlarının Covid-19 sürecindeki Çalıştıkları Öğretim Kademesine Göre Öğretimde Teknoloji Kullanımı ve Öz Yeterlilik Durumları

Eğitim çalışanlarının covid-19 sürecinde çalıştıkları öğretim kademesine göre Öğretimde Teknoloji Kullanımı ve Öz Yeterlilik Durumları (ÖTK-ÖY) ile farklılaşıp farklılaşmadığını analiz edebilmek için gruplara ANOVA Testi uygulanmış ve elde edilen bulgular Tablo 7'te verilmiştir.

Tablo 7: Eğitim çalışanlarının covid-19 sürecinde çalıştıkları öğretim kademesine göre ÖTK-ÖY Puanlarına ilişkin N, Ortalama, Standart Sapma ve ANOVA Testi Sonuçları

ÖTK- YÖ	Gruplar	N	Ortalama	S.S.	df	F	p
Hazır Bulunuşluk	Okul Öncesi	23	3,49	0,72	4	1,18	0,31
	İlkokul	98	3,80	0,67			
	Ortaokul	158	3,68	0,66			
	Lise	53	3,62	0,85			
	Halk Eğitim	4	3,60	0,92			
Eylem Boyutu	Okul Öncesi	23	3,35	0,62	4	1,71	0,14
	İlkokul	98	3,77	0,70			
	Ortaokul	158	3,65	0,68			
	Lise	53	3,63	0,85			
	Halk Eğitim	4	3,71	0,68			

*p<.05

Tablo 7 incelendiğinde eğitim çalışanlarının covid-19 sürecinde çalıştıkları öğretim kademesine göre ÖTK-ÖY Puanları ve hazır bulunuşluk, eylem boyutu gibi alt ölçek puanlarına bakıldığında anlamlı farklılaşma görülmektedir.

3.8.6. Eğitim Çalışanlarının Covid-19 sürecindeki Çalışılan Okul Yerleşim Yerine Göre Öğretimde Teknoloji Kullanımı ve Öz Yeterlilik Durumları

Eğitim çalışanlarının covid-19 sürecinde çalışılan okul yerleşim yerine Öğretimde Teknoloji Kullanımı ve Öz Yeterlilik Durumları (ÖTK- ÖY) ile farklılaşıp farklılaşmadığını analiz etmek için gruplara ANOVA Testi uygulanmış ve bulgular Tablo 8'te verilmiştir.

Tablo 8: Eğitim çalışanlarının covid-19 sürecinde Çalışılan Okul Yerleşim Yerine göre ÖTK- ÖY Puanlarına ilişkin N, Ortalama, Standart Sapma ve ANOVA Testi Sonuçları

ÖTK-YÖ	Gruplar	N	Ortalama	S.S.	df	F	p
Hazır Bulunuşluk	Köy	18	3,49	0,62	3	1,43	0,23
	Kasaba	12	3,72	0,56			
	İlçe Merkezi	92	3,60	0,79			
	İl Merkezi	214	3,75	0,68			
Eylem Boyutu	Köy	18	3,42	0,64	3	1,23	0,29
	Kasaba	12	3,78	0,51			
	İlçe Merkezi	92	3,61	0,76			
	İl Merkezi	214	3,70	0,71			

*p<.05

Tablo 8 incelendiğinde covid-19 süresinde Çalışılan Okul Yerleşim Yerine göre eğitim çalışanlarının ÖTK-YÖ Puanları ve hazır bulunuşluk, eylem boyutu gibi alt ölçek puanlarına bakıldığında anlamlı farklılaşma görülmektedir.

3.8.7. Eğitim Çalışanlarının Covid-19 sürecindeki İnternette Geçirdikleri Süreye Göre Öğretimde Teknoloji Kullanımı ve Öz Yeterlilik Durumları

Eğitim çalışanlarının covid-19 sürecinde internette geçirdikleri süreye göre Öğretimde Teknoloji Kullanımı ve Öz Yeterlilik Durumları (ÖTK- ÖY) ile farklılaşp farklılaşmadığını analiz etmek için gruplara ANOVA Testi uygulanmış ve bulgular Tablo 9'te verilmiştir.

Tablo 9: Eğitim çalışanlarının covid-19 sürecinde İnternette Geçirdikleri Süreye göre ÖTK- ÖY Puanlarına ilişkin N, Ortalama, Standart Sapma ve ANOVA Testi Sonuçları

ÖTK-YÖ	Gruplar	N	Ortalama	S.S.	df	F	p
Hazır Bulunuşluk	0-2 Saat	84	3,72	0,71	4	1,402	0,23
	3-5 Saat	153	3,62	0,63			
	6-8 Saat	78	3,77	0,78			
	9-11 Saat	19	3,70	0,92			
	12 Saat ve Üzeri	2	4,47	0,60			
Eylem Boyutu	0-2 Saat	84	3,71	0,70	4	1,949	0,10
	3-5 Saat	153	3,59	0,65			
	6-8 Saat	78	3,77	0,76			
	9-11 Saat	19	3,56	0,98			
	12 Saat ve Üzeri	2	4,64	0,50			

*p<.05

Tablo 9 incelendiğinde covid-19 süresinde Çalışılan İnternette Geçirdikleri Süreye göre eğitim çalışanlarının ÖTK-YÖ Puanları ve hazır bulunuşluk, eylem boyutu gibi alt ölçek puanlarına bakıldığında anlamlı farklılaşma görülmektedir (p<.05).

3.8.8. Eğitim Çalışanlarının Covid-19 sürecindeki Yasal ve Etik Sorumlulukları Bilme Durumlarına Göre Öğretimde Teknoloji Kullanımı ve Öz Yeterlilik Durumları

Eğitim çalışanlarının covid-19 sürecinde Yasal ve Etik Sorumlulukları Bilme Durumlarına Göre Öğretimde Teknoloji Kullanımı ve Öz Yeterlilik Durumları (ÖTK- ÖY) ile farklılaşp farklılaşmadığını analiz etmek için gruplara ANOVA Testi uygulanmış ve bulgular Tablo 11'de verilmiştir.

Tablo 11: Eğitim çalışanlarının covid-19 sürecinde Yasal ve Etik Sorumlulukları Bilme Durumlarına Göre ÖTK- ÖY Puanlarına ilişkin N, Ortalama, Standart Sapma ve ANOVA Testi Sonuçları

ÖTK-YÖ	Gruplar	N	Ortalama	S.S.	df	F	p
Hazır Bulunuşluk	Evet	79	4,14	0,78	2	27,19	0,00
	Kısmen	210	3,61	0,60			
	Hayır	47	3,32	0,66			
Eylem Boyutu	Evet	79	4,07	0,79	2	22,63	0,00
	Kısmen	210	3,59	0,62			
	Hayır	47	3,29	0,69			

*p<.01

Tablo 11 incelendiğinde covid-19 süresinde Çalışılan Okul Yerleşim Yerine göre eğitim çalışanlarının ÖTK-YÖ Puanları ve hazır bulunuşluk (p<.05), eylem boyutu (p<.05) gibi alt ölçek puanlarına bakıldığında hazır bulunuşluk ve eylem boyutunda anlamlı farklılık görülmektedir. Sonuçlara göre covid-19 salgını sürecinde hazır bulunuşluk alt boyutunda (ort.=4,14, SS=.78) ve eylem boyutunda (ort.=4,07 SS=.79) yasal ve etik sorumlulukların bilinmesi yönünde istatistiksel açıdan anlamlı olarak farklılaştığı gözlemlenmiştir.

4. SONUÇ VE ÖNERİLER

Bu çalışmada covid-19 sürecindeki eğitim çalışanlarına yönelik; katılımcının cinsiyeti, yaşı, unvan durumu, öğretim durumu, çalışılan öğretim kademesi, okulun bulunduğu yerleşim yeri, katılımcının internette günlük geçirdiği süre, internet kullanırken yasal ve etik sorumlulukları bilme durumları gibi demografik değişkenlerden veriler elde edilmiştir. Alanda teknoloji öğretim yeterliliği ölçmek için bir çok ölçek vardır. Çalışmamızda Emin Kılınç ve arkadaşları tarafından 2016 yılında geliştirilen 'Öğretimde Teknoloji Kullanımı Öz Yeterlilik Ölçeği' kullanılmıştır. Araştırma sonucunda ulaşılan demografik değişkenler Öğretimde Teknoloji Kullanımı Öz Yeterlilik Ölçeği'nin alt boyutu olarak ifade edilen hazır bulunuşluk ve eylem kategorileri ile ilişkilendirilerek incelenmiştir. Yapmış olduğumuz bu çalışma 2020/ 2021 Eğitim Öğretim yılında Kayseri il sınırları içinde görev alan eğitim çalışanlarından elde edilen veriler doğrultusunda gerçekleştirilmiştir.

aGerçekleştirdiğimiz araştırmanın bazı varsayımları ve kısıtları mevcuttur.Yapılan çalışmanın kısıtlarından birincisi; araştırmanın sadece Kayseri il sınırları içinde gerçekleştirilmiş ve diğer bölgeleri de içine alacak şekilde gerçekleştirilmemiş olmasıdır. Araştırmanın daha genel ve kapsamlı sonuçlara ulaşması için farklı bölgeleri içeren karşılaştırmalı bir araştırma ve tüm verileri içine alan genel bir araştırma yapılması önerilmektedir. Yapılan araştırma eğitim öğretim hizmetleri düşünüldüğünde öğretmen ve yönetici dışında kalan bireylere de uygulanması ile daha genel sonuçlara varılabilecektir. Başka bir kısıt ise, gerçekleştirilen araştırma da sadece nitel olarak adlandırılan tekniklerin kullanımı ve diğer yöntemlerle desteklenmesi ile daha genel sonuçlar elde etmede katkı da bulunacaktır. Çalışma da varsayımlara bakıldığında öncelikli olarak ankete yanıt veren bireylerin özverili ve gerçeği yansıtacak şekliyle anket sorularına doğru cevaplar verdikleri varsayılmıştır. Anket sorularını cevaplayan bireylerin soruları doğru ve istenen şekliyle algıladıkları varsayılmıştır. Diğer bir varsayımda anketin ulaşılmak istenen problemi tam olarak yansıttığı varsayılmıştır. Yapılan çalışmaya dahil olan 336 eğitim çalışanın 118'i kadın, 148'i erkektir.

Emin Kılınç ve arkadaşları (2016) tarafından geliştirilen Öğretime Teknoloji Kullanımı ve Öz Yeterlilik ölçeği iki boyut içeren ve 16 maddeden oluşmaktadır. Elde edilen demografik ve diğer verilerden sekiz adet soru içinden üç tanesi için anlamlı farklılık desenlenmiştir. Öğretime Teknoloji Kullanımı ve Öz Yeterlilik Ölçeğinin alt boyutu olarak hazır bulunuşluk ve eylem boyutları ele alındığında; bağımsız değişkenlerin bağımlı boyut değişkenine etkisinde bir takım farklılıklar olduğu tespit edilmiştir. Bazı değişkenlerde anlamlı farklılık tespit edilirken bazılarında ise tespit edilememiştir. Sonuç olarak yapılan araştırma da; ölçek bir bütün olarak ele alınmış ve ulaşılan veriler doğrultusunda değerlendirmede bulunulmuştur.

Araştırmanın alt problemlerinden ilkinde; covid 19 sürecinde eğitim çalışanlarının, öğretimde teknoloji kullanımı öz yeterlilik düzeyleri cinsiyet değişkenine göre incelenmiştir. Yapılan T-Testi sonuçlarına göre hazır bulunuşluk ve eylem alt boyutlarında erkeklerin daha fazla oranda yeterlilik gösterdikleri konusunda anlamlı farklılık olduğu bulunmuştur.

Araştırmanın alt problemlerinden bir diğerinde; covid 19 sürecinde eğitim çalışanlarının, öğretimde teknoloji kullanımı öz yeterlilik düzeyleri yaş değişkenine göre ele alınmıştır. Elde edilen verilerde hazır bulunuşluk ve eylem boyutlarının ikisinde de 31- 40 yaş aralığında daha fazla aktiflik gösterdikleri şeklinde anlamlı farklılık bulunmuştur.

Yapılan araştırmanın başka bir probleminde; covid 19 sürecinde eğitim çalışanlarının, öğretimde teknoloji kullanımı öz yeterlilik düzeyleri; yasal ve etik sorumlulukları bilme durum değişkenine göre ele alınmıştır. Hazır bulunuşluk ve eylem boyutlarında yasal ve etik sorumlulukların bilindiği şeklinde anlamlı farklılık tespit edilmiştir.

Yapılan araştırma da covid 19 sürecinde eğitim çalışanlarının, öğretimde teknoloji kullanımı öz yeterlilik düzeyleri; katılımcının unvan durumu, öğrenim durumu, çalıştığı öğrenim kademesi, okulun yerleşim yeri, internette geçirdikleri süre değişkenlerine göre hazır bulunuşluk ve eylem alt boyutları ile ilgili anlamlı farklılık tespit edilememiştir.

Sonuç olarak; covid 19 sürecinde eğitim çalışanlarının, öğretimde teknoloji kullanımı öz yeterlilik düzeyleri hakkında yapılan bu araştırma her türlü teknolojik verimliliğin artırılması adına; öğretimde bilgi iletişim teknolojisi geliştiren bölümlere, öğrencilere, tüm eğitim çalışanlarına, ailelere ve bu doğrultuda tüm topluma katkısının sağlanacağı önerilebilir.

KAYNAKÇA

Akbaba, A. (2002). Okul Yöneticilerinin Teknolojiye Karşı Tutumlarının İncelenmesi. Çağdaş Eğitim Yayın. Sayı:286. (8-14).

Banoğlu, K. (2011). "Okul Müdürlerinin Teknoloji Liderliği Yeterlikleri Ve Teknoloji Koordinatörlüğü". Kuram ve Uygulamada Eğitim Bilimleri. Sayı: 11(1). (199-213).

Castells, M. (2008). "Ağ Toplumunun Yükselişi, Enformasyon Çağı Ekonomi, Toplum ve Kültür". İstanbul Bilgi Üniversitesi. İstanbul.

Cross, R. ve Parker, A. (2004). "Sosyal Şebekelerin Saklı Gücü". (Çeviri:Ahmet Kardam). Henkel Yayıncılık. İstanbul.

Eksili, N. ve Bozkurt, Ö.Ç. (2016). "Yöneticilerin Sosyal Medya Kullanım Amaçları: X ve Y Kuşağı Karşılaştırması". "3.Uluslararası Yönetim Bilişim Sistemleri Konferansı". İzmir. (125-134)

Eren, Z. (2018). 'Biçimsel Ve Biçimsel Olmayan Örgüt Yapılarının Sosyal Ağ Analizi: Öneri ve Güven Ağları Örneği'. Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi. Advance Online Publication. Doi:10,16986/HUJE. 20180418. (79).

Eren, Z. (2018). 'Eğitim Yönetimi Araştırmalarında Ortak Yazarlık Sosyal Ağı Üzerinden Akademik İşbirliği, Bilimsel Araştırma Projesi'. Sinop Üniversitesi. Sinop

Görgülü, D., Küçükali, R. ve Ada, Ş. (2013), 'Okul Yöneticilerinin Teknolojik Liderlik Öz-Yeterlilikleri, Eğitim Teknolojisi Kuram ve Uygulama'. Sayı: 3(2). (53-71).

Karakuş, S. ve Varol, A. (2012). 'Bilgisayar Ve Ö_Retim Teknolojileri Eğitimi (Böte) Bölümü Öğrencilerinin Sosyal Ağ Kullanım Profillerinin Belirlenmesi'. Akademik Bilim Konferansı. 1-3 Şubat 2013. Uşak Üniversitesi. Uşak.

Keleş, E. ve Demirel, P. (2011). 'Bir Sosyal Ağ Olarak Facebook'un Formal Eğitimde Kullanımı'. 5th International Computer and Instructional Technologies Symposium, 22-24 September 2011. Fırat University. Elazığ. Turkey.

Kılınç, E., Başer, H.E., Kaya, M.M. vd. (2016). 'Öğretimde Teknoloji Kullanımı Öz Yeterlilik Ölçeği Geçerlilik Güvenilirlik Çalışması'. Turkish Studies Yayın. Sayı:11/14 Summer 2016. (411-424). Ankara.

Kızılkaya, G., Diker, Y. (2012). 'Öğretmenlerin Akademik Erteleme Davranışı ile Teknoloji Kullanımı Özellikleri'. Turkish Studies Yayın. 4123. Ankara.

Köseoğlu, Ö. (2012). 'Sosyal Ağ Sitesi Kullanıcıları Motivasyonları: Facebook Üzerine Bir Araştırma'.Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi.

MEB (2017). 2017/12 Sayılı Okullarda Sosyal Medyanın Kullanımı Genelgesi.

Sincar, M. (2009). 'İlköğretim Okulu Yöneticilerinden Teknoloji Liderliği Rollerine İlişkin Bir İnceleme' (Gaziantep İli Örneği). İnönü Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü. Yayınlanmamış Doktora Tezi. Malatya.

Turan, S. (2002). 'Eğitim Yöneticileri İçin Teknoloji Standartları'. Bilişim Teknolojilerin Işığında Eğitim Sempozyumu. Ankara.

Turan, S. (2002). 'Teknolojinin Okul Yönetiminde Etkin Kullanımında Eğitim Yöneticisinin Rolü'. Kuram ve Uygulamada Eğitim Yönetimi. Sayı: 8(30). (271-281).

Vural, Z.B. ve Bat, M. (2010). 'Yeni Bir İletişim Ortamı Olarak Sosyal Medya: Ege Üniversitesi, İletişim Fakültesi'ne Yönelik Bir Araştırma'. İstanbul Üniversitesi. Sosyal Bilimler Enstitüsü. Journal Of Yasar University. Sayı: 20(5). (3348-3382). İstanbul.

Zincir, O. (2014). 'Yöneticilerin Sosyal Medya Kullanım Amaçları'. Bir Kuramsal Çerçeve Önerisi.